

Тема: Населення та держави Африки.

Мета: сформувати первинні знання про расовий, етнічний склад населення Африки, особливості його формування, динаміку й розміщення; ознайомити із найбільш розвиненими державами континенту ; сприяти розумінню демографічних проблем Африки та шляхів їх розв'язання; охарактеризувати загальні ознаки населення материка; розвивати практичні уміння працювати з політичною картою атлас; виховувати цікавість та повагу до представників інших рас.

Обладнання: підручник, атлас, зошит

Тип уроку: комбінований

ХІД УРОКУ

I. Організаційний момент

II. Перевірка домашнього завдання

«Доповни речення»

1. Вітер, який переносить жарке і сухе повітря, а також безліч дрібних порошинок піску називається . . .
2. Складні ситуації, які виникають унаслідок втручання людини в природні процеси . . .
3. Найвідоміший у світі національний природний парк
4. Місце де підземні води підходять близько до поверхні називається . .
5. Їх африканці дуже бояться, називають «килимом диявола»

- Пригадаймо „ Географічні рекордсмени”

Найдовша річка материка.

Найбільша пустеля Африки.

Найвища вершина материка.

Найбільший острів біля берегів Африки.

Найбільший птах Африки.

Найбільша тварина Африки.

Найдовше озеро Африки.

Найбільший півострів Африки.

Найсолоніше море у світі, що знаходиться біля Африки.

Найвище дерево материка.

«Розкажи про мене»

Актуалізація опорних знань та вмінь

- Які чинники впливають на зміну кількості населення?
- Чому людство розміщується на планеті нерівномірно?
- Які основні людські раси виділяють на Землі?
- Наведіть приклади характерних зовнішніх ознак кожної з рас. Хто з учених першим навів докази рівності рас?

III. Мотивація навчальної діяльності

Зміст курсу «Географія материків та океанів» передбачає вивчення не тільки природи материків, але й ознайомлення з характеристиками населення материків та його господарською діяльністю. Людина — невід’ємна частина

природи — з давніх-давен змінює її, використовуючи природні багатства навколишнього середовища для задоволення своїх потреб. Чисельність населення материків постійно збільшується, отже, збільшується й вплив людини на навколишнє середовище. Знаючи особливості зростання, розміщення населення та його діяльності, можна спрогнозувати можливі зміни в природі материків, розробити шляхи подолання екологічних проблем та правила гармонійного існування людини в природному середовищі. Ви вже знаєте про особливості природи Африки, наступний етап досліджень — її населення, політична карта, держави.

Африканські країни дуже розрізняються за багатьма особливостями: ГП, природними ресурсами та природними умовами, рівнем екологічного розвитку. За виключенням ПАР, усі країни материка є державами, що розвиваються, з низьким рівнем розвитку господарства. Дуже різними є також темпи подальшого розвитку кожної країни. Зрозуміти масштаби цієї різниці нам допоможе сьогоднішній урок.

IV. Вивчення нового матеріалу

1. Історія заселення материка

Численні знахідки археологів свідчать про те, що Африка була заселена дуже давно. На Африканському континенті були знайдені найдавніші, виготовлені 2,7 млн. років тому кам'яні знаряддя праці. Цей факт дає вченим підстави робити припущення про те, що Африка є найдавнішою батьківщиною людства.

АФРИКА — ПРАБАТЬКІВЩИНА ЛЮДИНИ

➤ У Східній Африці археологи знайшли рештки прадавньої людини і знаряддя її праці, вік яких приблизно 2,7 млн років

ЗАЛИШКИ ПРЕДКА СУЧАСНОЇ ЛЮДИНИ, ЯКОМУ БЛИЗЬКО 190 ТИС. РОКІВ, ЗНАЙДЕНО В ЕТЮПІ

НАЙДАВНІШІ ЗНАРЯДДА ПРАЦІ, ЯКИМ БЛИЗЬКО 2 МЛН. РОКІВ, ЗНАЙДЕНО НА ТЕРИТОРІЇ СХІДНОЇ АФРИКИ

➤ Такі знахідки є найдавнішими на нашій планеті

➤ Це дало підстави припустити, що найперші люди на Землі були африканцями, що саме на цьому материка зародилося людство

2. Раси і народи

Давайте ж з вами пригадаємо, що таке раса і які вони бувають (велика група людей, об'єднаних спільним походженням і окремими спадковими ознаками (колір шкіри, волосся та очей, форма голови, будова обличчя та ін.)

В Африці сформувалися народи трьох основних рас.

Представники південної гілки **європеїдної раси** — араби та бербери — проживають в основному на півночі Африки.

Південніше від Сахари проживають представники **негроїдної раси**. У саванах північної частини материка живуть нілоти, тутсі, хіна. Центральні райони займають народи банту, а в екваторіальних лісах невеликими групами проживають пігмеї. У напівпустелях і пустелях Південної Африки живуть бушмени та готтентоти. Північно-східна частина Африки — батьківщина ефіопів, яких відносять до проміжної раси. У них темна, як у негроїдів, але з червонуватим відтінком шкіра, а ознаки обличчя подібні до європеїдів.

Населення острова Мадагаскар — малагасійці — належить до **монголоїдної раси**.

Прийшли населення європейського походження становить незначну частину населення материка. Уздовж узбережжя Середземного моря проживають нащадки французів, на Канарських островах — іспанців, а на крайньому півдні материка — африканери або бури,— нащадки переселенців із Нідерландів, англійців.

Усього в Африці проживають кілька тисяч народів.

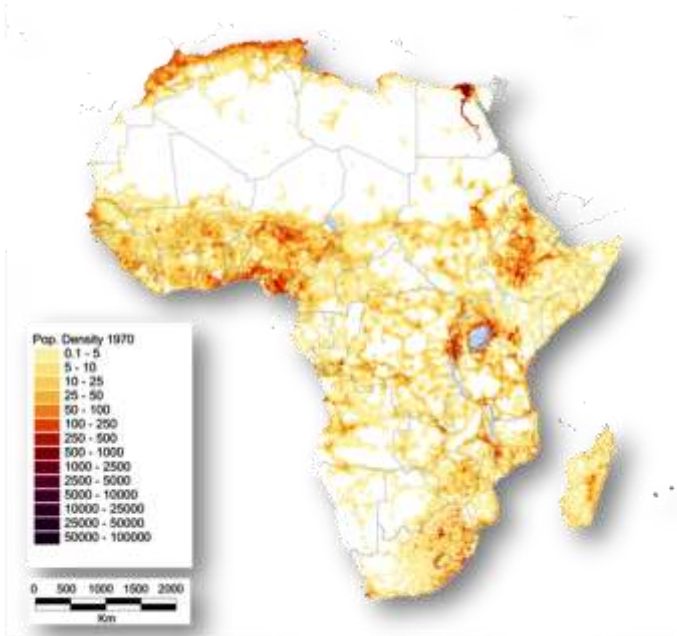
3. Кількість населення та його розміщення

Африка посідає друге місце у світі серед інших материків за кількістю населення — більш ніж 890 мільйонів осіб (близько 14 % населення світу), і перше за його природним приростом — 3 % на рік. При цьому середня тривалість життя в Африці дуже низька — не більше 40 років.

Природний приріст населення — перевищення народжуваності над смертністю. Населення по території материка розміщено нерівномірно. Найбільша густота населення (1000 осіб на 1 км²) спостерігається в долині Нілу. Густо заселені узбережжя Гвінейської затоки і Середземного моря. На

півдні Африки, у пустелях, густих лісах і високогір'ях густота населення дуже низька — менш ніж 1 особа на 1 км².

Переважає більшість населення Африки живе в сільській місцевості, за останні десятиліття помітна тенденція зростання кількості міського населення.

Проблемне питання

Чому в Африці, попри збільшення кількості населення, висока смертність ?

4. Формування політичної карти Африки

Політична карта — це тематична карта, яка показує розташування країн та їхніх столиць.

Найдавніші держави — Давній Єгипет, Аксуанське та Мероїтське царства, Ефіопія, Карфаген та ін. Із XV ст. починається колонізація материка європейцями.

Колонія — країна або територія, яка перебуває під владою іноземної держави (метрополії).

Панування європейців в Африці закінчилося в середині XX ст., коли колонії одна за одною почали здобувати незалежність. Зараз на континенті 54 держав і п'ять територій. Найбільша за площею країна — Алжир, найменша

— Сейшельські острови. . Африка на першому місці серед материків за кількістю країн, які не мають морських кордонів.

Проблеми, породжені колоніальним минулим: безграмотність, бідність, економічна відсталість, міжнаціональні та релігійні конфлікти.

5. Особливості господарства країн

В Африці розташовано безліч великих і малих країн, кожна з яких має свої особливості. Крім Республіки Південна Африка, усі інші держави на материку належать до групи країн, які розвиваються, із низьким рівнем розвитку господарства. Господарство більшості африканських держав ґрунтується на видобувній промисловості та сільському господарстві.

Переглянь відео <https://www.youtube.com/watch?v=Tu9bG8Agbgs>

V. Закріплення вивченого матеріалу

- Чому Африку називають «прабатьківщиною людства»?
- Які проблеми зараз треба вирішити африканським народам?
- Назвіть та покажіть на карті найбільші сучасні країни Африки. Які з них найбільш економічно розвинені?
- Як географічне положення впливає на розвиток країн? Свою відповідь обґрунтуйте прикладами.

VI. Підсумок уроку

На африканському континенті проживає понад 1500000000 осіб.

Населення розміщене вкрай нерівномірно, що пояснюється природними умовами та історією заселення материка.

В Африці проживають представники трьох основних людських рас: на півночі – європеїдної, у Тропічній Африці – негроїдної, на острові Мадагаскар - монголоїдної. На материку живе велика кількість народів, що різняться особливостями мови та культури.

Сучасна політична карта материка сформувалася у другій половині ХХст. після звільнення більшості країн з колоніального рабства. Нині на території Африки існує 56 незалежні держави.

VII. Домашнє завдання

Опрацювати параграф 25.

Готуємо контурну карту

За бажанням : повідомлення про країни і народи Африки

Надіслати практичні роботи з теми «Африка» (для боржників) !!

Додатковий матеріал

Цікаве про Африку

1. У державі Того чоловік, що зробив комплімент жінці, зобов'язаний на ній одружитися.
2. Серед усіх людей, які проживають на Землі, тільки пігмеї і аборигени Андаманових островів не знають про існування вогню.
3. У деяких частинах держави Малайя жінки містять гареми чоловіків.
4. Західноафриканське плем'я Матабі грає у футбол, єдиною відмінністю якого від звичного нам є м'яч – він представляє собою ... людський череп.
5. Сомалі – це єдина країна в Африці, народ якої говорить мовою, який має назву також як і сама держава – Сомалі.
6. Найбільший відсоток домогосподарок у Ботсвані.
7. Більше половини світового видобутку золота зосереджено в ПАР.
8. ПАР налічується 11 офіційних мов. Цікаво знати, що більшість населення знає три і більше мов. Англійська є однією з найпоширеніших і використовується більш ніж половиною населення країни.
9. У Судані знаходиться більше пірамід, ніж в будь-якій іншій країні на Землі – навіть більше, ніж у Єгипті. Є принаймні 223 піраміди а Єгипет є домом для близько 110 пірамід.